

Referat fra møte med lokal villreinforvaltning Hardangervidda, NINA, VI, Mt og Mdir

Til stede:

Hardangervidda: Svein Erik Lund og Henning Poulsson (villreinutvalget), Endre Læg Reid, Arne Ramberg og Egil Rønning (villreinnemnda), Even Knutsen (FM Viken), Georg Gjøstein (Fjelloppsyn) og Vebjørn Håvardrud (Fjellstyre)

Miljødirektoratet: Kari Bjørneraas, Erik Lund, Kjartan Knutsen, Fride E. Herfjord
Mattilsynet: Harald Øverby, Andre Høva, Julie Enebo Grimstad, Kristin Ruud Alvseike
NINA: Olav Strand, Christer Rolandsen
Veterinærinstituttet: Petter Hopp, Jørn Våge

Dato: 15.10.2020

Sak
<p>Kort innledning og presentasjon. Det er avholdt mange møter med ulike grupper siden funnet på Hardangervidda.</p> <p>Mattilsynet kort om status: VKM-bestilling er sendt, soneforskriften er revidert, info til beitenæring er publisert, kartleggingsprogrammet er utvidet og oppfordring til økt jaktuttak.</p> <p>Miljødirektoratet kort om status: GPS-merking nord i Setesdal og på Hvidda. Merker elg, fortrinnsvis de som går på Hvidda og i randsonen. Det er allerede merket en del hjort. 30-50 rein, ca. 30 elg, ca. 40 hjort. Detaljert informasjon når bestillingen er klar. Det er bevilget en del midler til strukturtelling.</p> <p>NINA: Kartlegging av elg og hjort i Vinje, Voss, Ullensvang og Suldal kommune er lagt til. Andre relevante kommuner er allerede med fordi de allerede er en del av Nordfjella-regionen, eller pga. tilfelle av atypisk CWD. Alle kommuner i Norge tar fallviltprøver. Dette er viktig. Flere dyr blir aldersbestemt i utvalgte kommuner, mest knyttet til kommuner med atypiske funn.</p> <p>Veterinærinstituttet: Presentasjon (vedlagt referatet): Vi har mye kunnskap om prionsykdommer generelt. Det er minst to varianter – klassisk og atypisk. Skrantesjuka hos rein er smittsom (prioner i spytt, urin, avføring, mer enn 1 % smittede dyr i Nordfjella). Tall for Hardangervidda: En del prøver mangler f.eks. registrert alder. Opprydning etter hvert, så tallene kan endre seg litt. 4100 dyr testet, ca. 1770 de siste 2 årene, hvorav 1063 testet med lymfeknuter. I tillegg kommer det ca. 50 dyr fra f.eks. Tinn. Hvor mye skrantesjuka på Hardangervidda: Median 2 bukker eller totalt 4 voksne/åringer. Nordfjella: Reproduksjonstallet kan variere fra 1,2 til 3. Avhengig av inkubasjonsperiode, kan en økning til 20 tilfeller ta fra noen år til flere tiår. Dette har betydning for Hardangervidda: R-tall er ukjent, men den vil variere avhengig av tiltak som settes i gang. Inkubasjonstid varierer, men er lang. Smitten kan i teorien ha vært først på Hardangervidda, men det vet vi ikke. Det er ingenting som tilsier at klassisk skrantesjuka i Norge oppfører seg annerledes enn klassisk skrantesjuka i Nord-Amerika. Viser eksempel fra Alberta, Nord-Amerika. Dyr går her også tidvis i grupper. Når vi kommer opp i en viss prevalens av sykdommen, vil økningen skje raskt.</p>

Nemnd og utvalg:

Antall felte dyr er ikke klart.

Effekten av utvidet jakt har vært liten.

Ros til Mattilsynet og Miljødirektoratet for god kommunikasjon så langt.

Mattilsynet: Alle prøver er viktige. Dette er en alvorlig sykdom. Takk til jegere som bidrar med prøveinnsending.

Spørsmål:

Spørsmål om genetisk variasjon. Svar: Alle prionsykdommer har en genetisk faktor. Vi kjenner ikke til varianter som gir fullstendig motstandsdyktighet, men vi kjenner til genvarianter som gir variasjoner i inkubasjonstid. Alle vil dø til slutt. Det er tilgjengelig en artikkel om dette i Villreinen; Blant de 19 smittede dyrene i Nordfjella, var det genetiske variasjoner, og én genvariant var overrepresentert blant de smittede dyrene.

Innspill fra NINA, Olav Strand og spørsmål til Veterinærinstituttet om hvorvidt tilfeldigheter har betydning. Svar: Ja, tilfeldigheter spiller inn på sykdomsutviklingen, f.eks. kan et smittet dyr bli tatt av snørå før sykdommen utvikler seg slik at dyret ikke rekker å smitte videre.

Spørsmål om sannsynlige smitteveier, noe annet en levende dyr? Svar: Vi kjenner ikke hva smitteveien var på Hardangervidda (eller for Nordfjella sone 1).

Mattilsynet: Ekstraordinært uttak er et av flere aktuelle tiltak. VKM vil gi ekstra kunnskap, men vi diskuterer det nå. Mye må på plass, dyrevelferd, smittehåndtering m.m. Vi ønsker å ta dere med i en dialog fra starten av. Skal det tas ut ekstra antall dyr utover vanlig jakt ved hjelp av ekstraordinære virkemidler, må dette skje i regi av SNO, men vi ønsker tett dialog og samarbeid med lokal forvaltning.

Spørsmål om tidsaspekt og hvis det blir en stor bestandsreduksjon: Vet ikke hvor smitten har kommet ifra. Desto strengere tiltak, desto mer kunnskap er nødvendig. Vi vet for lite nå, det er for mye tilfeldigheter.

Svar: Mest sannsynlig, statistisk, at smitten har kommet fra Nordfjella til Hardangervidda.

Mattilsynet: Det er viktig å handle raskt, jf. kurve om sykdomsutvikling, mens vi ennå har et handlingsrom.

Innspill om å gi pedagogiske og lett tilgjengelige svar på alle spørsmål som kommer inn.

Innspill om at et vinteruttak ikke vil påvirke sykdomsforløp. Må ikke komme på kant med rettighetshavere. Ett smittet dyr av 4100 er for lite.

Mattilsynet: Få tilfeller i Hardangervidda viser nettopp at vi har handlingsrom nå.

Innspill om at lokal forvaltning er klar over at det er et langsiktig perspektiv. En bestandsreduksjon vil ikke bli vellykket om man kommer på kant med de lokale. Avgjørelsen kommer for raskt.

Bestandsreduksjon må skje i ordinær jakt.

Svar: Vi jobber aktivt for å få til en god dialog. Vi er avhengige av hjelp fra de lokale.

Spørsmål om konkrete innspill til VKM-gruppen. Svar: Konkrete innspill kan sendes til Kari B. eller Kristin R. A. som er kontaktpersoner for VKM.

Vi skal innkalle til et nytt og tilsvarende møte om ikke lenge.